

עין משפט
נר מצוה

כה:

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

מסורת הש"ס

ערב א מיי פ"ז מהל'
ג יאלת מקדש הלי"ח:
ערב ב מיי פ"ז מהל'
מסירה הלי"ה סמג
עשין פנ טושע"ס חו"מ סי'
קלז סעי' א'
ג נמי פ"ג מהל' מוכרה
הלי"ז טושע"ס חו"מ סי'
קלח סעיף ה':

תורה אור השלם

1. ומעוך וברות ונתוק
וקרות לא חקריבו ל'
ובארצבם אל תעשה:
ויקרא כב כד

מוסף רש"י

מערב. גילוי מעטין צדי.
כרות. כחמים הם יומר
ממעט (ויקרא כב כד).
כמות. שכתמו באגנים עד
שנימות, נתוק, צד לגמרי
אלא שעדיין תלוין בים,
כרות. בקנין ועדיין תלוין
בים ומעטין קמ, דכות
הי צדי מנתוק כדאמרינן
להציא נתוק אחר כרות
(בבברות לט). בבבבבב
ולא בגיד. בתמיה לומר
אי בגיד יניחו מי לא
הי מוס, הו דהו טפי
הו מוס, דגד בגלו הוא
יומר מי צדיים (בבברות
לט). כולם בגיד. לא
צדיים (סו). במסירה.
כיון דמסקר לו באפסק
קשה לעי' שלם משמע
משעות מוכר (ב"ק א').
וסקרה צעלמ' הוא, דהא
אורחה צדי ויהא טפי
צדי (רשב"ם ב"ב עה).
כליו של לוקח בברות
מוכר. כיון פסק ונתן
לתוך מדה של לוקח, או
מדה צעלמ' של וספק
לכליו של לוקח והבית של
מוכר הוא, קנה לוקח.
כליו נתן לתוך רשותו
של לוקח (רשב"ם ב"ב
ע"ג). קונה חפץ הנמון
לחובו לבעלו (גיטין סח).
בסימטא. אום דלמור צעל
של יחידים ואני משמע
ניטפה דנותן שיהא
הניטפ' יש רשות לגי אדם
להעמיד שם חפציהם על
חפצי השותפים דלמי עשו
להילך עי' רשות הניטפ'
(רשב"ם ב"ב ע"ד).

לכתחילה מלוה לבלול* ויש לומר דכיון דהאי גברא למנחה גדולה
קמכוין ב אס איתא דצעלמא כשר צדיעבד צהאי גברא שהתנדב
קרבו גדול שרי אף לכתחילה עוד יש לומר דאיכא נפקותא אליבא
דמ"ד התם אפילו המתנדב מנחה גדולה אינו מציא אלא לוג אחד
אס כן כשהתנדב ס"א עשרונים
א יטורק להציא צעני כלים לפי שאין
צנללים יפה ויטורק להציא שני לוגים
שמן והוא לא התנדב אלא לוג אחד
והו כמו ייתור ששמו דקיימא לן
(מנחות יב). דיימור ששמו פסול ואי
הוה שרי צדיעבד צכלי אחד היה
טוב להציא לכתחילה שלא יצא לידי
ייתור שמן ומיהו קשה מ"ט דלרוא
אי שנה הכתוב צלילה לעבד ליצעי
צלילה ממש ואי לא שנה אפילו רחוי
לא ליצעי וי"ל דודאי שנה הכתוב
צלול כמה פעמים אצל לא כתב
צלשון צווי א וצלילה משמע דלמא
לאשמעינן דלא צעינן אלא רחוי וא"ת
צטבילה מני"ל צעינן רחוי ויש לומר
משום דכתבי' ורחץ את כל צפרו
דמשמע אפי' צית הסתרים וכמו
ודיו' ודרש"ט' מה ידיו מאצבאי אף
כל מאצבאי וממעטים צית הסתרים
מ"מ כיון דאיכא כל דמרכיבן אפי'
צית הסתרים איכא למימר לכל הפחות
לכסי מרבי צעינן רחוי צביאת מים:
בהמה גסה נקנית במסירה.
פ"י צקונטרס צעליה

מסרים אותה ללוקח באפסק דתניא לעיל כיצד צמסירה אוחזה צטלפיה כו' משמע מתוך לשונו דמסירה צעינן מיד ליד וכן פירש
ריב"ם ומייתי ראייה מהא דלמור צפ"ק דצ"מ (דף טז:) מאי לשון א מסירה כאלס המוסר דבר לחצירו וכן היהא דלמור צמציאה וצנכסי
הגר מאן מסר ליה דליקני דמשמע דמסירה הו מיד ליד וקשה לר"י דהא ארמרינן לעיל כיצד צמסירה אחזה צטלפיה כו' דלשון אחזה
צטלפ"י משמע זו שמעלמא אוחזה ולא מסרה לו אדם לכן נראה א לרבי דלא צעינן מיד ליד אלא כיון דלמור לך חוק וקני קנה והא דקאלמור
התם צמציאה וצנכסי הגר מאן קמסר ליה דליקני היינו מי אמר לו לך חוק וקני ורשב"ם פ"י אחו צטלפיה אחו צמלות המוכר דמשמע
נמי מתוך לשונו דלא צעינן מסירה מיד ליד ועוד ראייה מפרק המוכר את הספינה (צ"ב דף ע"ו): דפליגי התם תנאי חד אמר ספינה
נקנית צמסירה וחד אמר עד שימשוך ומסקי דכל היכא דלמור ליה לך חוק וקני כ"ע לא פליגי דקני' כי פליגי כגון דלמור ליה לך משוך
וקני מר סבר קפיד ומר סבר מראה מקום הוא לו מדלמור קפיד אלמא אינו מוסרה מיד ליד דאי מסר ליה אמאי לא קני הא צטלה
הקפדתו אלא ש"מ דמסירה לא הו מיד ליד ועוד אי מסירה מיד ליד צעינן לא ה"ל למימר לך חוק וקני אלא תא חוק וקני:

בהמה גסה נקנית במסירה. פ"י צקונטרס דוקא צמסירה אצל צמשיכה לא מיקניא דאין דרכה צך להוליכה לפירושו
דמסירה עדיפא ממשכיכה והא דקאלמור צגמרא דרש רב צקימחוינא צמהה גסה נקנית צמשיכה וכל שכן צמסירה ופריך שמואל
לתלמודי דרב והאן צמסירה תנן פ"י צמסירה דוקא ולא צמשיכה וקשה לר"י מאי פריך שמואל והאן צמסירה תנן ולא צמשיכה הא תנן
צפ"ק דצ"מ (דף ג.) הו שנים רוכבים על גבי צמהה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג וכו' שהשנים יתלוקו משום דכל אחד קנה מתנה
ומנהיג היינו משיכה ועוד דלמור התם (דף טז:) שמעת מיניה דמר שמואל דמרי רוכב ומנהיג חד קני וחד לא קני ולא ידענא הי מינייהו
היכי דמי אילימא רוכב לחוד ומנהיג לחוד מנהיג מי איכא למ"ד דלא קני משמע דשמואל גופיה דקאלמור הכא צמסירה דוקא תנן קאלמור
התם דמנהיג קני דהיינו משיכה ועוד קשה דצממרא צעו פיל לר' שמעון צמה יקנה תצעי ליה נמי צמהה גסה צמציאה וצנכסי הגר צמה
יקנה אציבא דרבי מאיר ורבי אליעזר צמסירה לא אפשר דמאן מסר ליה דליקני ומשיכה לא קניא צמהה גסה לדידה ומיהו הך פירכא
איכא לשנוי ולחלק צין מקח וממכר למציאה ונכסי הגר דמקח וממכר דאפשר צמסירה לא מיקני צמשיכה אצל צמציאה ונכסי הגר
דלא אפשר צמסירה מיקניא צמשיכה אצל אחתי קשה מרבי אליעזר דלית ליה הכא צמסירה דוקא דקתמי צמתניתין דצדי רבי מאיר
ורבי אליעזר והתם א קתני רבי אליעזר אומר רוכב צדה ומנהיג צעיר קני ומוקי לה צמקא וממכר אלמא צמשיכה קני אף לרבי אליעזר
לכן פ"י ר"י צמהה גסה נקנית צמסירה היינו אף צמשיכה וכל שכן צמשיכה דעדיפא ויהא דפריך שמואל והאן צמסירה תנן פירכא
אף צמסירה ועוד יש לקדק דמשיכה עדיפא ממשירה מהא דקתמי צמהה מוכר את הספינה (צ"ב דף ע"ו). ספינה נקנית צמסירה דצדי רבי
וחכמים אומרים לא קנה עד שימשכנה משמע דלא קני צמסירה לרצון אלא צמשיכה אלא דצדי דלמור צמסירה לא למעוטי משיכה
אחא אצל למאן דלמור צמשיכה למעוטי מסירה אחא והלשון נמי משמע דקאלמור התם ספינה נמי תקני צמסירה משמע עם המשיכה
וכן סובר רשב"ם דמשיכה חשיבה מן המסירה דפירש צפרק המוכר את הספינה (שם דף ע"ו): עלה דהיהא דלצדי ורצא דלמרי מרוייהו
מסירה קונה צרשות הרבים וצח"ר חיים כהן מיישב פירוש רשב"ם ומפרש דמסירה אינה קונה צסימטא אלא מטעמא דרשב"ם אלא נראה לו
צרשות הרבים משום דלא אפשר למיקנייה התם צמשיכה דאין משיכה אלא כשמושך צרשותו והאי לאו רשותיה היא משיכה קונה צסימטא
דשפיר הו רשותו והניטפ' שם מה שהו לרין משא"כ צרשות הרבים וכיון דאפשר צמשיכה שהוא קנין חשוד לאו אורחא דלרעא
למיקנייה צמסירה שהוא קנין גרוע ור"ת הקשה על פירוש רשב"ם ובי מלות מן משיכה ומסירה שמצטלות זו את זו שאין לעשות אלא מן
המוצמר ופירש רבינו תם לשם משיכה קונה צסימטא כל שכן מסירה דעדיפא ממשירה וכן פירש רש"י ומיהו שיטה דשמעתא קשה
לפירושו דפירשתי וה"ר חיים כהן מיישב פירוש רשב"ם ומפרש דמסירה אינה קונה צסימטא לא מטעמא דרשב"ם אלא נראה לו
הטעם שהסימטא רשות של יחיד הוא והקודם צו זכה וסתמא דמילתא המוכר קדם והציא צהממו לשם קודם צצא הלוקח ואס כן הו
מקום צהממו כחלור ואין מסירה ולא שום קנין מהני צרשות מוכר א א"ג דמשיכה קניא שם היינו משום שעקר הדבר מנתקומו הרשון
ור"י הקשה על מה שפירש רבינו תם דמסירה קונה אף צסימטא מההיא דפרק הספינה (שם דף ע"ו): דקאלמור התם ספינה נקנית צמסירה
דצדי רבי וחכמים אומרים צמשיכה ופריך היכי דמי אילימא צרשות הרבים וכו' עד דקאלמור לימא אצי ורצא דלמרי מסירה קונה צרשות
הרבים אמרי כרבי כו' משמע דאי הוה מוקי לה צסימטא לא הו קשה מידי ואי קשה מידי ואי מסירה קונה צסימטא אפי' אס מיירי פלוגתא דצדי
וחכמים צסימטא הוה ליה למיפריך הכי לימא אצי ורצא דלמרי כצדי לכן נראה לר"י הא דלמרי אצי ורצא דלמרי קונה צרה"ר

כסנאי. סירוס דצדיים אי הו מוס גלוי: צדיים ולא צגיד. צמתיה
גד דלחי גלוי הוא: אף צדיים. ולא תימא מוס טמון הוא דודאי
מינכר: צגיד ולא צדיים. דודאי מוס טמון הוא ולא מוס גלוי הוא:
מעוך וכחוס אף צדיים. דמינכר טפי: כרוס. כרומין החוטין שהצדיים
תלוין צהן ציכסן ומעורים צמקמל
ואינן נתוקין לגמרי: נסוק. צד
לגמרי ועדיין תלוין צדיס. נתוק הו
טפי מכרות כדלמרינן צמנחות (דף
טו): להציא נתוק אחר כורת שחייב
אלמא נתוק הו טפי מכרות:
מתני' נקנייה צמסירה. צעליה
מוסרים אותה ללוקח
צאפסק או צשערה דתניא לעיל (דף
כג): כיצד צמסירה כו' אצל א משיכה
לא מיקניא דאין דרכה צך להוליכה
לפניו: צהצבה. ולא צמשיכה:
גמ' והא אן סנן צמסירה ורבי
נמי צמסירה אמר. כיצד רגיל
לומר: הדר ציה כו'. צמתיה עד
הכא שמואל קאלמור לה: זו וזו. הדקה
והגסה וכי האי תנא ספירה ליה לרבי:
זו וזו צהצבה. ולא צמסירה ולא
להגיהו: מציא ארצעה כלים.
דקני ליה כליו כו': ש"מ כו'.
ופלוגתא היא צב"ב (דף פה):
בסימטא. זוית שהיא אצל רשות
הרבים ואינה לא רה"ר ולא רה"י:
א

א. וטוב שיביאו בשני
כלים ויכול להביא בין
בבלי אחד בין בשני כלים
כמו שרצה כיון דגדר
סתם. מוס' צ"ב פל: כיון
דלכתחילה מצוה לבלול
משום הכי מצוה להביא
בב' כלים לקיים בה מצוה
בלילה. מוס' מ"ד נ"ד ד"ה
לל. לכך יביא בשני
עשרותין דוקא. מוס' מולין
פ"ג. ב דהא סיפא דסי' א'
מקרא אחר דקתני רישא
מקרא אדם מנחה של
ששים עשרון ומביא בכלי
אחד ואם אמר הרי עלי
סי' א' כו' כלומר מנחה של
סי' א' דהשתא כיון דאמר
מנחה לקרבן גדול קא
מכירין והו כחילו אמר
בבלי אחד לכן פריך כיון
דאם לא בלל כשר צריך
להביא בכלי אחד. מוס'
מולין פ"ג: ד"ה דלמור. היה
לו להביא בכלי אחד
משום דתנן שאם נדר
כלים אחד לא יביא בשני
בבלי ואם הביא פסול
הולכין אי לא היה בילה
מעטבה היה לו להביא
בבלי אחד. מוס' מנחות י.
ג. כדכתיב ויצקת אלא
בלל דוכתא מריב בלולה.
מוס' משמע דלא מעטבה. מוס'
הר"ש. ד. כלומר
במסירה. רשב"ם. ה. משום
דמסירה מיד ליד ובפניו
וקונה ברה"ד וכ"ש
בסימטא. מוס' צ"ב עו. ד"ה
ספינה צסס ר"ת. ו. שבכל
מקום מצונו שהמשיכה
גדולה מן המסירה שכל
המטלטלין נקנין במשיכה
ולא מהניא בהו מסירה.
מוס' ר"ד. דבמשיכה קא
עקר ליה מרוכתא. ש"ל.
א. ממשלתייהו דרבנן
בלל רשות ויכין דלא
שייכא בהו משיכה תקנו
שם מסירה. רשב"ם. י.
ר. צמצי"ס צ"ב עו: נוסף.
ולא מיקניא במסירה.

מוסף תוספות

א. וטוב שיביאו בשני
כלים ויכול להביא בין
בבלי אחד בין בשני כלים
כמו שרצה כיון דגדר
סתם. מוס' צ"ב פל: כיון
דלכתחילה מצוה לבלול
משום הכי מצוה להביא
בב' כלים לקיים בה מצוה
בלילה. מוס' מ"ד נ"ד ד"ה
לל. לכך יביא בשני
עשרותין דוקא. מוס' מולין
פ"ג. ב דהא סיפא דסי' א'
מקרא אחר דקתני רישא
מקרא אדם מנחה של
ששים עשרון ומביא בכלי
אחד ואם אמר הרי עלי
סי' א' כו' כלומר מנחה של
סי' א' דהשתא כיון דאמר
מנחה לקרבן גדול קא
מכירין והו כחילו אמר
בבלי אחד לכן פריך כיון
דאם לא בלל כשר צריך
להביא בכלי אחד. מוס'
מולין פ"ג: ד"ה דלמור. היה
לו להביא בכלי אחד
משום דתנן שאם נדר
כלים אחד לא יביא בשני
בבלי ואם הביא פסול
הולכין אי לא היה בילה
מעטבה היה לו להביא
בבלי אחד. מוס' מנחות י.
ג. כדכתיב ויצקת אלא
בלל דוכתא מריב בלולה.
מוס' משמע דלא מעטבה. מוס'
הר"ש. ד. כלומר
במסירה. רשב"ם. ה. משום
דמסירה מיד ליד ובפניו
וקונה ברה"ד וכ"ש
בסימטא. מוס' צ"ב עו. ד"ה
ספינה צסס ר"ת. ו. שבכל
מקום מצונו שהמשיכה
גדולה מן המסירה שכל
המטלטלין נקנין במשיכה
ולא מהניא בהו מסירה.
מוס' ר"ד. דבמשיכה קא
עקר ליה מרוכתא. ש"ל.
א. ממשלתייהו דרבנן
בלל רשות ויכין דלא
שייכא בהו משיכה תקנו
שם מסירה. רשב"ם. י.
ר. צמצי"ס צ"ב עו: נוסף.
ולא מיקניא במסירה.

תוס' ר"י הזקן

א"א. תרגום אב"ך
[בראשית מא, מגן, ולרב
קרי ה"ב ו' זה זה.
אחד בהמה דקה ואחד
בהמה גסה במשיכה ולא
במסירה. ואיכא מאן
דאמר דוקא בסימטא
ובחצר של שניהם דמנהיג
משיכה בהני רשותיו, אבל
ברה"ד דלא מהניא בה
משיכה מהניא מסירה
בגסה כתנא דמתני'.
ונראה דעת הר"ם (בכירה
פ"ב ה"ה) כפי קמא,
והא דהמוכר את הספינה
[ב"ב עו, ב] דאמרין
במסירה קונה ברה"ד, מיירי
בספינה ולא בהמה. פ"ל.
שיאנו יוכל להגביהו.
בחליפין. בקנין סודר.
בשוכר את מקומו.
שיקנה לו מקומו אותן
המטלטלים. ארבעי כלים.
דקני ליה כליו. ש"מ.
ופלוגתא היא בבבא בתרא
[פ"ה ב]. בסימטא. צ"ד
הר"ר.

*גירסת רבינו היה אמר להו מי אמר אבא בהמה גסה וכו' (ד"ד).